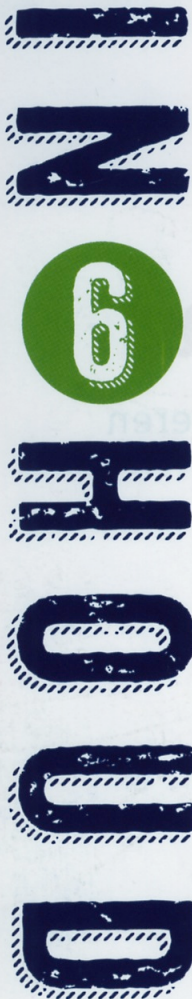

Leren doordenken

Filosoferen met kinderen

februari 2014

Jaargang 31

8 Inleiding

16 Over de auteurs

Actualiteit

Fabien van der Ham

18 Is een baas altijd de baas?

groep 1-2

Extra op praxisbulletin.nl

Praatplaatjes

20 Wat is waar?

groep 3-5

24 Helpt straf?

groep 6-8

Natuur

Marja van Rossum

28 Kun je natuur altijd herkennen?

groep 1-2

32 Waar houdt natuur op?

groep 3-5

36 Mogen dieren uitsterven?

groep 6-8

Drama

Irma Smegen

40 Waar heb je een naam voor nodig?

groep 1-2

44 Word je goed of slecht geboren?

groep 3-5

47 Hoe kunnen wij elkaar verstaan?

groep 6-8

Extra op praxisbulletin.nl

Pantomimekaartjes

Kunst

Liesbeth Eshuis

50 Waar komen dromen vandaan?

groep 1-2

53 Is samen beter dan alleen?

groep 3-5

55 Mogen katten vliegen?

groep 6-8

Extra op praxisbulletin.nl

Kunstplaatjes

Op praxisbulletin.nl treft u aan:

Het nieuwe nummer Oude nummers Artikeluitbreidingen
Lied van de maand Vraag & aanbod Themarubrieken Archief
Columns En meer ...

Wachtwoord februari **Digitalis**

Wachtwoord maart **Geranium**

Irma Smegen

Irma Smegen is auteur van *Speel je Wijs* theater, drama en spel voor taalontwikkeling op de basisschool. Het recente vervolg hierop heet *Speel je Wijs* woordenschatontwikkeling voor groep 1 tot en met 4. Irma geeft trainingen aan leerkrachten in het basisonderwijs en is dramadocent op de pabo's van Stenden.

speeljewijs.vangorcum.nl

Voor dit themanummer schreef Irma artikelen voor het hoofdstuk *Drama*.

Jeanne Vat-Ruis

Jeanne Vat-Ruis is gecertificeerd vakleerkracht. Zij volgde de beroepsopleiding *Filosoferen met Kinderen en Jongeren* aan de ISVW in Leusden. Na veertig jaar onderwijservaring filosofeert zij nu met groepen basisschoolkinderen en ze coacht leerkrachten en (groot)ouders onder het motto: 'Leer kinderen vertrouwen op eigen denkkracht!'

Voor dit themanummer schreef Jeanne een artikel voor het hoofdstuk *Boeken*.

Waar heb je een naam voor nodig?*

Irma Smegen

* De titel en het artikel zijn geïnspireerd op een vraag uit Praatprikkel - 50 filosofische vragen voor kinderen van de filosofiejuf (filosofiejuf.nl).

Doel

De kinderen onderzoeken en bedenken wanneer en waarom we een naam nodig hebben en in hoeverre een naam echt bij je hoort.

Samenvatting

Aan de hand van een spel start het gesprek. In het spel stellen de kinderen zich op verschillende manieren aan elkaar voor. Dit is bedoeld ter inleiding op het thema en de kinderen zullen door de beweging beter geconcentreerd het gesprek ingaan. Daarna praten de kinderen over namen. Door verschillende drama-opdrachten komt steeds een andere invalshoek aan bod. Ter afsluiting vertellen de kinderen elkaar iets bijzonders over hun naam.

Vorbereiding

Zet muziek klaar waarop de kinderen kunnen bewegen. Inspirerend is bijvoorbeeld de circusmuziek van Cirque du Soleil (alle teksten bestaan uit een niet bestaande taal).

Filosofische stimulus

Vertel de kinderen dat ze muziek gaan horen en daarop mogen bewegen. Lekker dansen of gewoon lopen, net wat ze willen. Als de muziek stopt, is het de bedoeling dat de kinderen stilstaan en luisteren. Ze horen dan een opdracht die ze vervolgens uitvoeren. Als de muziek weer start, dan herhaalt het bewegen op muziek tot de volgende opdracht.

Opdrachten:

Doe alsof je verlegen bent en zeg heel zachtjes je naam.

Zeg je naam en maak daarna een buiging (als de kinderen niet allemaal weten wat een buiging is, doe het dan eerst voor).

'What's in a name?

That which we call a Rose

By any other name would smell as sweet.

(William Shakespeare)

Geef iemand die vlak bij je staat een hand en zeg je naam (stel jezelf voor).

Zing je naam een paar keer achter elkaar uit volle borst.

Zeg je naam en laat zien dat je trots bent op je naam!

Je bent verdrietig en snikkend zeg je je naam.

Laat maar zien dat je boos bent en zeg je naam dan één keer heel boos!

Je bent vrolijk en je huppelt. Ondertussen zwaai je naar iedereen die je tegenkomt en zeg je hoe je heet.

Je wilt je naam zeggen maar je weet het opeens niet meer, je bent je naam vergeten.

Zeg heel blij je naam en juich erbij (laat iemand voordoen wat juichen is als niet iedereen het begrip kent).

Geef iemand een hand en stel jezelf voor. Zeg deze keer niet je naam, maar een cijfer, alsof je zo heet: 'Hallo, ik heet twaalf!'

U kunt naar behoefte een deel van de opdrachten doen of extra opdrachten bedenken.

Variatiemogelijkheid

Als er te weinig ruimte is voor dit spel, dan kunnen de kinderen de opdrachten ook in de kring doen. Het bewegen laat u dan vervallen of u laat de kinderen bewegen voor hun stoel. Vertel de kinderen dat ze gaan onderzoeken wat een naam is en waarom we eigenlijk een naam hebben.

Wie weet waar we een naam voor nodig hebben?

Wat is een naam?

Heeft iedereen een naam?

Vraag vervolgens aan de kinderen om namen van kinderen aan te wijzen in de klas. Misschien staat er een naam op de stoel, een boek, het planbord, een tekening ...

Verzamel (voor zover mogelijk) de spullen in de kring en stel vragen als:

Hoe zou het zijn als hier geen naam op stond?

Is een stoel zonder naam van niemand?

Hoe kun je plannen als er geen naamkaartjes bij het planbord zijn?

Kun je een andere manier bedenken om te laten zien dat dit jouw tekening is?

TIP

Het werkt stimulerend om als leerkracht mee te spelen.

Wat u kunt vragen

Welke dingen zijn lastig als je geen naam hebt?

Wat is handig als je geen naam hebt?

Kun je bestaan zonder naam?

Hoe kun je het oplossen als de vader en moeder geen naam voor hun kind kunnen bedenken?

Mag je een baby ook een gekke naam geven, zoals Weetniks?

Heeft een baby een naam nodig?

(Baby's kunnen immers niet praten.)

Wat is het verschil tussen een naam en een woord?

Verbasteren

Hoe noemen andere mensen mij?

En hoe wil ik genoemd worden?

Suzan

Suze

Suzanne

Suus

Suzepuk

‘Zonder namen weet je toch niet waar je het over hebt.

Filosofisch gesprek

Het filosofisch gesprek vloeit in deze les steeds voort uit een korte spelopdracht. Als de kinderen het nog lastig vinden om zo samen te spelen, dan kunt u als leerkracht zelf meespelen.

Geen naam hebben

(spelopdracht voor meerdere kinderen)

Een kind gaat naar de leeshoek. Hij of zij roept een aantal andere kinderen uit de klas. Wie zijn naam hoort gaat ook naar de leeshoek.

Kun je iemand roepen als hij of zij geen naam heeft?

Als iemand denkt dat het mogelijk is om iemand te roepen zonder de naam te gebruiken, dan mag dit kind ook naar een andere plek in het lokaal gaan en kinderen ‘roepen’.

Een naam geven

(spelopdracht voor drie kinderen)

De kinderen spelen een vader, een moeder en een baby. De baby is net geboren. Speel dat de vader en moeder maar geen naam kunnen bedenken.

Wat u kunt vragen

Als je ouders jouw naam niet meer mooi vinden, mogen ze je naam dan zomaar veranderen?

Als je Piet heet en je noemt jezelf vanaf nu Jan, wat is dan je echte naam?

Zou je zelf veranderen als je nu een andere naam kreeg?

Past een naam altijd bij iemand of is een andere naam soms beter?

Je naam veranderen

(spelopdracht voor de hele groep)

Stel je voor dat iedereen een andere naam kreeg. Bijvoorbeeld de naam van een soort groente of fruit. Speel eerst dat u zichzelf voorstelt. Loop naar iemand anders in de kring, geef een hand, begroet de ander en zeg uw naam. Het andere kind stelt zichzelf ook voor.

Doe dit voorstellen dan nog een keer en verander de naam: ‘Hallo, ik heet nu sinaasappel. Het andere kind reageert enthousiast en zegt zoiets als: ‘Mooie naam heb je.’ Zo mag een aantal kinderen zichzelf voorstellen, eerst met de echte naam, daarna met de verzonnen naam. Als de kinderen het goed begrijpen dan kan elk kind dit nog eens spelen met degene die naast hem zit.

Gevoelswaarde

(spelopdracht voor twee kinderen)

Vraag aan de helft van de kinderen om elkaar een compliment (een pluim) te geven. Help de kinderen op weg door ze bijvoorbeeld zinnen af te laten maken.

Ik vond ... knap, omdat ...

Ik vond ... grappig, toen ...

Ik vind de tekening van ... mooi, omdat ...

De andere helft van de groep geeft een compliment en zegt daarbij de naam niet. (‘Ik vond het lief dat het meisje met de vlechten zei, dat ...’) Voelt een compliment anders als iemand je naam niet zegt?

Afronding

Ter afsluiting vertellen de kinderen in tweetallen iets bijzonders over hun naam. Ze kunnen bijvoorbeeld vertellen of ze trots zijn op hun naam of wie de naam bedacht heeft. Misschien weten de kinderen iets over de betekenis van hun naam en of ze vernoemd zijn.

Tot slot kunt u een aantal kinderen vragen om dit nog eens te herhalen voor de hele groep.

Verwerkingsopdracht

De kinderen staan in de kring. Begin zelf door een beweging te maken en uw naam erbij te zeggen. De kinderen doen uw beweging na en zeggen uw naam. Dan mag degene naast u zijn eigen naam zeggen en een beweging doen. Weer doet iedereen het na. Zo gaat het door.

TIP

Als u de kinderen naast elkaar laat staan, dan kan dit spel gebruikt worden tijdens een presentatie in bijvoorbeeld een weeksluiting of voor een andere groep.

Hij mag me Bloem noemen ...

Stampertje en Bambi lopen door het bos en daar komen ze enkele vogels tegen die op een lage tak zijn neergestreken. Bambi bestudeert ze aandachtig. 'Dat zijn vogels,' legt Stampertje uit. 'Zeg maar: vogel. Bambi haalt diep adem. 'Vogel. En dan land er een vlinder op Bambi's staart. 'Vogel!' zegt Bambi, trots op zichzelf. Stampertje giechelt, 'Dat is geen vogel. Dat is een vlinder.' Bambi schudt verward zijn hoofd.

Dan ziet hij nog meer kleine kleurrijke dingen. 'Vlinder!' zegt Bambi. 'Nee, Bambi. Dat is een bloem. Mooi hè?' Op dat moment duikt een zwart-wit gezicht met twee heldere ogen uit de bloemen op. 'Mooie Bloem!' zegt Bambi. Stampertje schudt van het lachen. Het verlegen stinkdier glimlacht en zegt: 'Hij mag me Bloem noemen als hij het wil, ik vind 't niet erg.'

(vrij vertaald naar Bambi van Walt Disney)

Deze les kan de eerste weken van het schooljaar gegeven worden, als de kinderen elkaar leren kennen. Of als er een nieuw kind in de klas komt.

Word je goed of slecht geboren?

Irma Smegen

Doel

De kinderen onderzoeken wanneer en waarom iemand goed of slecht is en denken na over die begrippen. Is goed altijd goed en slecht altijd slecht?

Samenvatting

De les start aan de hand van verhalen in sprookjesboeken. Naar aanleiding van de verhalen maken de kinderen in kleine groepjes een verdeling tussen goede sprookjesfiguren en slechte. Deze verdeling wordt in de kring besproken. Vervolgens vormen korte spelopdrachten steeds de aanleiding voor verder nadenken over goed en slecht. Ter afsluiting van dit gesprek vertellen de slechte sprookjesfiguren hoe ze hun leven gaan beteren.

Ter verwerking spelen de kinderen bekende sprookjes na waarbij ze de goede en de kwade rollen omdraaien. Wat levert dat op?

Voorbereiding

Voor de kinderen

Vraag de kinderen om in de week voorafgaand aan deze les sprookjesboeken te bekijken en te lezen. Geef ze daarna de opdracht om een overzicht te maken van slechte en goede karakters in de sprookjes. Dat kan in kleine groepjes. Geef de kinderen hier een afgebakende tijd voor (bijvoorbeeld tien minuten).

Voor de leerkracht

Leg zo veel mogelijk sprookjesboeken klaar voor de kinderen. Ze kunnen ook gebruikmaken van internet. (Geef indien nodig internetadressen mee.)

Schrijf eventueel titels van sprookjes op het bord. Denk bijvoorbeeld aan:

Hans en Grietje

Roodkapje

Sneeuwwitje en de zeven dwergen

LEESTIPS

De lieve Boze wolf, Julie Bind, Clavis 2013
Roodkapje was een toffe meid, Marjet Huiberts, Gottmer 2010

Doornroosje
Repelsteeltje
Het lelijke eendje
Assepoester
De wolf en de zeven geitjes

Ter inspiratie kunt u ook passende verkleedkleden of attributen klaarleggen als die voorhanden zijn:

een appel voor de stiefmoeder van
Sneeuwwitje
kaboutermutsen
een rood doekje voor Roodkapje
brood(kruimels) voor Hans en Grietje

Kun je zelf bepalen of je goed of slecht bent?

Heeft iedereen een stukje slecht? Heeft iedereen een stukje goed? Hoe is dat verdeeld?

Zijn er in de stad evenveel goede en slechte mensen als op het platteland? Als je ouders slechte dingen doen, kun je dan een goed kind worden?

Bestaat er een goede reden om slecht te zijn?

Als iemand iets slechts tegen je doet, is dat een goede reden om iets slechts terug te doen?

Kun je een slecht mens beter maken? Hoe?

Zouden we zonder regels en straffen allemaal slecht worden?

Ben je gelukkiger als je goed je best doet?

Zijn mensen die slechte dingen doen ongelukkig?

Als er geen slechte mensen meer zijn, weet je dan nog wel wat goed is?

Is wat nu goed is over honderd jaar nog steeds goed? En over duizend jaar?

Elk groepje krijgt twee grote vellen papier. Op het ene papier schrijven ze de slechte sprookjesfiguren, op het andere papier de goede. Leg de papieren en stiften alvast klaar.

Filosofisch vooronderzoek

Leg de kinderen uit dat ze de begrippen goed en slecht gaan onderzoeken.

Bespreek eerst de overzichten van de sprookjesfiguren. Wat hebben de kinderen opgeschreven en waarom zijn dit volgens hen juist goede of slechte sprookjesfiguren? Wanneer is iemand goed of slecht? Wat is een kenmerk van een goed of slecht mens? Maak eventueel een schema op het bord. Na het bekijken en bespreken van de overzichten herhaalt u de gevonden kenmerken.

Geef een aantal spelopdrachten en stel vragen. Bijvoorbeeld:

Sneeuwwitje en de stiefmoeder (twee spelers)

Speel de stiefmoeder van Sneeuwwitje.

U doet gif in de appel en brengt de appel naar Sneeuwwitje. Sneeuwwitje eet een hap en valt neer.

Als de stiefmoeder een goede vrouw was, hoe zou het sprookje dan kunnen zijn?

Is het dan nog steeds een sprookje?

Kan een sprookje bestaan als er geen slecht in voorkwam?

Hans, Grietje en de heks (drie spelers)

Speel dat Hans zit opgesloten en eten krijgt van de heks. Grietje moet de ramen lappen maar bedenkt een plannetje om de heks in de oven te stoppen.

Is Grietje goed omdat ze de heks in de oven stopt?

Waarom is dat goed of slecht?

Kun je betere oplossingen bedenken?

AARDIGE MENSEN

SIRE (Stichting Ideeële Reclame) voerde enkele jaren geleden de campagne 'Aardige mensen, hoe gaan we er mee om?' waarbij het publiek 'gewaarschuwd' wordt voor Aardige Mensen. Kwetsbaar, Vriendelijk en Vrijgevig wordt in deze maatschappij al gauw als verdacht ervaren. Er is weinig vertrouwen, er wordt direct iets achter gezocht. Van het koekje dat de vrouw aan de vuilnismannen aanbiedt, denken ze meteen dat het wel over de datum zal zijn en gooien het vervolgens weg. sire.nl/campagnes/aardige-mensen-hoe-gaan-we-ermee-om

**'Misschien
is iemand
wel heel
aardig,**

maar omdat
hij telkens
getreiterd en
gepest wordt,
begint hij dan
opeens ook
onaardig te
reageren.

De zeven dwergen (zeven spelers)

Speel een dwerg. U bent aan het werk in de mijn.
U hakt in de rotsen en zoekt diamanten.

Zijn de zeven dwergen goed of slecht? Allemaal?

Zijn ze helemaal goed of slecht of van allebei
een beetje? Kun je dat zeker weten?

Roodkapje, grootmoeder en de wolf (drie spelers)

Speel Roodkapje die bij grootmoeder koekjes
gaat brengen. U loopt door het bos. De wolf praat
met Roodkapje ('Waar ga je naar toe?' 'Waarom?'
'Wat zit er in je mandje?') Terwijl Roodkapje
bloemen plukt, klopt de wolf aan bij grootmoeder.
Grootmoeder zegt: 'Trek maar aan het touwtje,
dan gaat de deur vanzelf open!'

Is grootmoeder een goed of een slecht
sprookjesfiguur? Kun je dat weten?

Als ze slecht is, is het dan net zo erg dat de wolf
haar opeet?

U kunt het aantal spelopdrachten zelf uitbreiden
of beperken.

Filosofische vraag en gesprek

Na dit filosofische vooronderzoek mogen de
kinderen een filosofische vraag bedenken over
goede en slechte mensen. Kies de interessantste
vraag als start voor het filosofische gesprek.

Afronding

Vraag aan de kinderen of
iemand een sprookjesfiguur
kan spelen die vertelt wat er
zou veranderen als hij of zij
goed werd. Denk bijvoorbeeld
aan de stiefmoeder van
Sneeuwitje of de wolf uit
Roodkapje.

De kinderen formuleren
vervolgens in drietallen wat er
zou veranderen als de kwade
persoon in een sprookje goed
was. Dus: 'Als de stiefmoeder
van Sneeuwitje lief was,
dan ...

Er zijn natuurlijk meer antwoorden mogelijk.

Ze krijgen vijf minuten om te overleggen. De
conclusies vertellen de kinderen vervolgens in de
kring. Zou je een sprookje waarin iedereen goed
was nog lezen?

Verwerkingsopdracht

De kinderen spelen in groepjes een deel van een
sprookje. Deze keer is elk sprookjesfiguur goed.
Iedereen is lief en aardig. Dat mogen ze ook heel
erg overdrijven.

Voorbeelden van scènes:

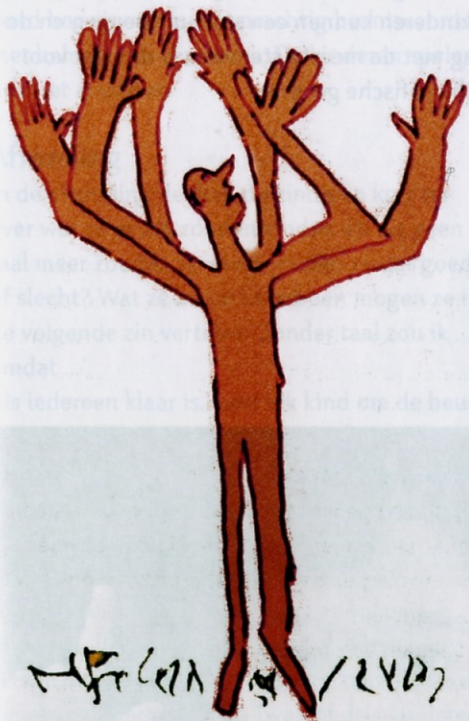
De wolf is lief en gaat met Roodkapje mee om
grootmoeder te verwennen.

De stiefmoeder is niet jaloers en helpt
Sneeuwitje om de mooiste van het land te zijn.
Niemand vindt het lelijke eendje lelijk. Iedereen
geeft het eendje complimenten en vertelt hem
wat er allemaal goed en mooi aan hem is.

Repelsteeltje is de beste vriend van de
molenaarsdochter, samen hebben ze veel lol en
ze helpen elkaar altijd.

Vraag de kinderen om na de scène een
vergelijking te maken met het echte leven.
Bijvoorbeeld bij het lelijke eendje: Wat is er
anders als we aardige dingen zeggen in plaats van
iemand buitensluiten?

Hoe kunnen wij elkaar verstaan?

Doel

De kinderen kunnen beargumenteren wat voor- en nadelen van het spreken van talen zijn en worden zich bewust van het nut van taal(les) en het leren van andere talen.

Samenvatting

De les start aan de hand van een pantomime-estafette. Dit is een spel waarbij kinderen begrippen uitbeelden zonder te spreken. De rest van de groep probeert te raden om welk woord het gaat. Deze ervaring vormt de aanleiding voor het eerste gesprek over leven zonder gesproken taal.

Voorbereiding

Zorg ervoor dat de kaartjes voor de pantomime-estafette klaarliggen. Ze zijn te vinden op praxisbulletin.nl.

Verzamel ter inspiratie boeken zonder taal:

De gele ballon, Charlotte Dematons, Lemniscaat 2003

Seizoenen, Blexbolex, Clavis 2010

Bramenjam, Natascha Stenvert, House of Books B.V. 2010

Filosofische stimulus

Pantomime-estafette

Voorafgaand aan de les doen de kinderen een pantomime-estafette. Verdeel de kinderen in twee groepen. Elke groep krijgt een stapel kaartjes met woorden die ze kunnen pantomimen. (Pantomime is acteren zonder te spreken.)

Beide groepen krijgen dezelfde kaartjes maar in een andere volgorde. De kinderen van beide teams staan naast elkaar met de ruggen naar elkaar toe. Op deze manier kunnen de twee teams tegelijk spelen. De eerste van elke rij loopt naar de stapel met woorden, leest het briefje en beeldt uit wat er staat, zonder te spreken. De andere kinderen in het team mogen het woord raden. Zodra het juiste woord is genoemd, is de volgende speler aan de beurt om een woord te pantomimen. Wie de stapel met woorden het snelst wegspeelt, is de winnaar.

Leg de kinderen uit dat ze het begrip taal gaan onderzoeken.

Bespreek de pantomime-estafette.

Irma Smegen

'Ik snap niet hoe
de eerste mens een
taal kon verzinnen
terwijl er nog geen
taal was. **Dat kan
toch niet!'**

Als je aan het begrip taal denkt, wat kun je dan over de pantomime-estafette zeggen? Gebruik je ook taal als je niet spreekt? Stel dat alle stembanden kapot zouden zijn, wat zouden we dan doen? Zou daardoor de wereld veranderen? Zijn er voordelen als je niet hoeft te praten? Stel dat we alleen nog met elkaar zouden praten in gebarentaal. Wat zou daarvan het voordeel zijn? Wat zou een nadeel zijn? Kun je een gesprek met iemand voeren die een andere taal spreekt?

Na het bespreken van het begrip taal in relatie tot de pantomime-estafette herhaalt u de gevonden argumenten.

Filosofische vraag

Vraag aan de kinderen om in tweetallen een filosofische vraag te bedenken. Elk duo wisselt de vraag uit met een ander duo en kiest de beste. Deze vraag presenteren ze gezamenlijk. De kinderen kunnen een stem uitbrengen en de vraag met de meeste stemmen is de start voor het filosofische gesprek.

Wat u kunt vragen

Hoe zou het zijn als we woorden zouden afschaffen?
Kun je zonder woorden een vraag stellen?
Wat is belangrijker, lichaamstaal of woorden? Waarom?
Is gebarentaal ook een taal?
Wanneer is iets een taal?
Kun je zonder taal rekenen?
Is er geschiedenis zonder taal?
Kun je denken zonder woorden?
Stel, we zouden alle talen afschaffen en samen met een nieuwe taal starten, welke voor- en nadelen zou dat hebben? (Denk aan Esperanto.)
Als Fries een taal is, waarom is Drents of Limburgs dat dan niet?
Wat heb je aan Franse les als je nooit naar Frankrijk gaat?
Waarom leren we op school wel Duits en geen Chinees? (Chinees is immers een van de meest gesproken talen ter wereld.)
Is de ene taal meer waard dan de andere?
Bereik je meer als je goed bent in taal?

Internationaal teken in gebarentaal voor *Ik hou van jou*.

Praxisbulletin.nl

Dit artikel heeft een uitbreiding op praxisbulletin.nl. Daar is opgenomen: Kaartjes voor de pantomime-estafette.

Filosofisch gesprek

Voer het filosofisch gesprek zoals in de algemene inleiding staat beschreven.

Soms is een vraagstelling heel geschikt om voor elkaar te spelen. U kunt kinderen in kleinere groepjes laten nadenken over een antwoord en dit verwerken ze dan in een scène. Bijvoorbeeld een vraag als 'Als je je lichaam en gezicht niet beweegt als je praat, kan iemand je dan net zo goed begrijpen?' kun je prachtig beantwoorden met behulp van een scène. De kinderen spelen hoe het eruitziet.

Afronding

In de afronding denken de kinderen kort na over wat ze ervan zouden vinden als we geen taal meer zouden spreken, vinden ze dat goed of slecht? Wat ze bedacht hebben mogen ze in de volgende zin vertalen 'Zonder taal zou ik ..., omdat ...

Als iedereen klaar is, leest elk kind om de beurt zijn zin kort en krachtig voor, maakt een buiging en ontvangt applaus.

Verwerkingsopdracht

Jabbertalk

Verdeel de klas in groepjes van vijf of zes kinderen. De opdracht voor elk groepje is om samen een ontmoeting te spelen tussen volkeren uit verschillende landen. Twee of drie kinderen komen uit land A en twee of drie kinderen komen uit land B. Er mag in dit spel alleen jabbertalk worden gesproken; een onzintaal die niemand verstaat. De volkeren gaan elkaar een speciale gewoonte aanleren die kenmerkend is voor hun land. Denk bijvoorbeeld aan een speciaal begroetingsritueel of een bijzondere volkssport. Eventueel kan één van de kinderen de rol van tolk op zich nemen.

'Ook als je dezelfde taal spreekt,
snap je elkaar soms niet goed.

Je hoort dan wel hetzelfde,
maar denkt er iets anders bij.

Esperanto

Kiu vi estas?

(Wie ben jij?/Wie bent u?)

Het belangrijkste doel van het Esperanto is het vervullen van een brugfunctie tussen verschillende culturen. Het is gemakkelijker te leren dan welke nationale taal ook, door de grote regelmatigheid en simpele grammatica. Esperanto wil een taal zijn die mensen leren naast hun eigen regionale en/of nationale taal, om te kunnen communiceren in de internationale wereld. Het wil dus uitdrukkelijk niet andere talen verdringen of vervangen.

(bron: Wikipedia)

1	unu
2	du
3	tri
4	kvar
5	kvin
6	ses
7	sep
8	ok
9	naŭ
10	dek
11	dekunu
12	dekdu
20	dudek
50	kvindek
100	cent
200	ducent

Ĉu iu vidas vin?

(Heeft iemand je gezien?)

Deze les past goed aan het eind van groep 8, omdat het indirect ook gaat over het leren van andere talen, waarmee de kinderen in de brugklas te maken krijgen. Ook aan het eind van groep 6 of 7 past de les goed in verband met de naderende vakantie waarin kinderen misschien op reis zullen gaan.